श्रीमद्बुन्दीश्वरस्य मानवादिशास्त्रोक्तप्रजापालनादिक्षात्रधर्मधारणधुरंधरस्य विविधानवद्यविद्याविवर्धनविधानाभिधानोत्सुकस्य जी. सी. एस. आय्. सी. आय्. इ. इत्युपाधिधारिणो महारावराजोपपदस्य श्रीरामसिंहवर्मणः समीपमुपढौकयति स्वसंस्कृतां प्रेक्षावदुपकारकविषयकपरिच्छेदपरिष्कृतां शार्ङ्गधरपद्धतिमिमां चाहुवाणान्वयपयोधिकलानिधिश्रीहम्मीरदेवसभारत्नराघवदेवपौत्रेण दामोदरपुत्रेण शार्ङ्गधरेण संकलितां महाराजनिरुपधिमैत्रीगुणसंदानितान्तःकरण

डा. पी. पीटर्सनः

The Department of Public Instruction, Bombay.

THE PADDHATI

OF

SARNGADHARA

A SANSKRIT ANTHOLOGY

EDITED BY

PETER PETERSON, M. A.,

Professor of Sanskrit and Acting Principal, Elphinstone College, Bombay

Vol. I.

THE TEXT.

Bombay:
GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPÔT.

1888

Price Rupees 5 as. 6.

BOMBAY SANSKRIT SERIES No. XXXVII.

BOMBAY:
PRINTED AT THE EDUCATION SOCIETY'S PRESS, BYCULLA.

To

HIS HIGHNESS

MAHARAO RAJA RAM SING, G.C.S.I., C.I.E.,

RAO OF BOONDI,*

WHO BY A FORTUNE RARE IN INDIA POSSESSES BOTH THE LANDS AND THE LEARNING OF HIS ANCESTORS,

THIS EDITION OF A WORK WRITTEN BY A GRANDSON OF THE CHIEF MINISTER OF THE RENOWNED HAMMIRA IS MOST RESPECTFULLY DEDICATED BY HIS HIGHNESS' OBEDIENT SERVANT,

PETER PETERSON.

Bombay, 29th October 1888.

---

* *Installed August* 1821. *See* TOD'S ANNALS OF RAJASTHAN, Vol II p 504

REFATORY NOTE TO THE TEXT.

Edition of the Anthology of Sarngadhara is based upon owing manuscripts

An incomplete manuscript procured by me for the ment of Bombay in the year 1886-7. Leaves 1 to 253, g in the middle of our No. 4153. There is therefore no id it can only be conjectured from the appearance of nuscript that it belongs to the 16th century It is, so can judge, very correct.

A complete copy also procured by me in 1886-7 for the ment of Bombay. Leaves 1 to 295, containing the book ir No. 1620, the proper end. Very beautifully written in scribe: but neither so old nor so correct as A.

A manuscript belonging to my friend Pandit Durga-. Samvat 1776 Complete, and containing the Khadga-sha chapter (placed by me at the end of the book as an idix) after the Turangaprasamsa chapter, as in Aufrecht's C.

An incomplete copy lent to me by Mr. Jyeshtaram indji Leaves 1 to 144, stopping in the middle of our 558

A manuscript lent to me, through Mr. Jyeshtaram Mu-i, our enterprising Sanskrit bookseller, by Seth Dhanaji vaji Samvat 1819. Complete.

F. A copy kindly lent to me from the Palace Library Jodhpore, by H. H. the Maharaja, through His Excellency C Sir Pertab Singh. Samvat 1877. This manuscript was us for the last part of the book, where A was wanting.

A full critical apparatus, with notes to the book, and Introductory Sketch of the Literature embraced in it, w appear in a second volume, which I hope to put out next ye

PETER PETERSON.

Bombay, 27th September 1888.

शार्ङ्गधरपद्धतिपरिच्छेदसूचीपत्त्रम्

शार्ङ्गधरपद्धतिः

अथ कविवंशवर्णनम् ॥ १ ॥

1

यस्मिन्बुद्बुदसंकाशा इव बहुब्रह्माण्डखण्डाः क्वचि-
द्भान्ति क्वापि च सीकरा इव विरिञ्च्याद्याः स्फुरन्ति भ्रमात् ।
चिद्रूपा लहरीव विश्वजननी शक्तिः क्वचिद्द्योतते
स्वानन्दामृतनिर्भरं शिवमहापाथोनिधिं तं नुमः ॥ १ ॥

2

पुरा शाकंभरीदेशे श्रीमान्हम्मीरभूपतिः ।
चाहुवाणान्वये जातः ख्यातः शौर्य इवार्जुनः ॥ २ ॥

3

तस्याभवत्सभ्यजनेषु मुख्यः
परोपकारव्यसनैकनिष्ठः ।
पुरंदरस्येव गुरुर्गरीया-
न्द्विजाग्रणी राघवदेवनामा ॥ ३ ॥

4

गोपालदामोदरदेवदास-
संज्ञा बभूवुस्तनयास्तदीयाः ।
नेत्रावतारा इव चन्द्रमौले-
रपाकृतध्वान्तगणास्त्रयोपि ॥ ४ ॥

5

तेषां मध्ये यस्तु दामोदरोभू-
दुत्पाद्य त्रीनात्मजान्वीतरागः ।

भागीरथ्यां शुद्धदेहं विधाय
ज्ञानादात्मन्येव निष्ठां जगाम ॥ ५ ॥

6

ज्येष्ठः शार्ङ्गधरस्तेषां लघुर्लक्ष्मीधरस्ततः ।
कृष्णोनुजस्ततस्तेषां त्रयस्त्रेताग्नितेजसः ॥ ६ ॥

7

जयति शार्ङ्गधरस्त्रिपुरापद-
द्वयकुशेशयकोशमधुव्रतः ।
सरससूक्तिसुधौघकलानिधिः
कविकरीन्द्रकदम्बमृगाधिपः ॥ ७ ॥

8

यद्यपि गुणौघनिलयः खलशैलध्वंसने जिष्णुः ।
तदपि विमलहृदयान्तरसज्जनलोकस्य दासोसौ ॥ ८ ॥

9

ते सज्जनाः सुकविशाखिकवित्वपुष्पा-
ण्यादाय गुम्फितवतः सुगुणैर्ममैतत् ।
संधारयन्तु कुसुमोज्ज्वलहाररूपं
कण्ठे सुभाषितमपास्तसमस्तदोषम् ॥ ९ ॥

10

न शार्ङ्गधरपद्धतिः खलजनस्य योग्या भवे-
त्सुभाषितरसोमयः सुकृतिलोकपेया यतः ।
सुधामदितिनन्दना दिवि पिबन्ति हृष्टान्तरा-
स्तयैव तमसः शिरो झटिति खण्डितं श्रूयते ॥ १० ॥

11

आनन्दाय सतां भूयात्सुभाषितमिदं मम ।
पृथक्पद्धतिसंमिश्रपरिच्छेदैर्मनोरमम् ॥ ११ ॥

12

आद्यैर्मद्विहितैः पद्यैः कियद्भिरपरैरपि ।
युता पद्धतिरेषास्तु सज्जनानन्ददायिनी ॥ १२ ॥